

Notat

MILJØMINISTERIET

Miljøstyrelsen

Pesticider/Kemikalier
J.nr. 7034-0258
Ref. Momwe
Den 9. juni 2006

Resultat af 2. Partskonference under Stockholmkonventionen om persistente organiske forureningsstoffer - POP-konventionen, samt forberedende møde om etableringen af en overholdelsesmekanisme

Stockholmkonventionen om persistente organiske forureningsstoffer (POP-stoffer) regulerer i dag 12 stoffer. For yderligere oplysninger om selve konventionen, forhandlingsoplægget til partskonferencen og relationen til Rotterdamkonventionen og Baselkonventionen henvises til orienteringsnotat om partskonferencen af 19. april 2006.

Den anden partskonference, COP 2, blev afholdt den 1. – 5. maj 2006 i Geneve. Der blev den 28. – 29. april afholdt et formøde om etablering af en overholdelsesmekanisme for konventionen. Næste partskonference finder sted om et år.

Centrale emner på COP 2 og overordnet vurdering

- a) Anvendelse af DDT
- b) Reduktion eller eliminering af utilsigtede udslip af pop-stoffer
- c) Nationale implementeringsplaner
- d) Nye kemikalier til optagelse under konventionen
- e) Finansiell mekanisme
- f) Effektivitetsvurdering af konventionen
- g) Ikke-overholdelse af konventionen
- h) Synergier mellem kemikalierelaterede konventioner
- i) Teknisk assistance

Generelt blev det en partskonference med vedtagelse af en række væsentlige elementer for konventionens implementering, men uden gennembrud vedrørende etablering af en overholdelsesmekanisme og udnyttelse af synergier mellem Stockholm-, Basel- og Rotterdamkonventionen. Nedenfor beskrives de væsentligste delresultater.

Resultat af forhandlingerne

a) Anvendelse af DDT

Partskonferencen skulle vedtage tiltag, som skal bidrage til at reducere anvendelsen af DDT, herunder en løbende vurdering af behovet for DDT og eksistensen af mere miljø- og sundhedsvenlige alternativer til DDT. Desuden skulle rapporteringsforpligtelserne for de lande som anvender DDT fastlægges. Visse lande ser det stadig som uomgængeligt at anvende DDT til især malariabekæmpelse, mens andre lande har haft succes med andre metoder. Det er bredt anerkendt, at der stadig er forhold, hvor der ikke findes egnede alternativer til DDT. Der er i øjeblikket en rapport om alternativer til DDT under udarbejdelse.

Der blev truffet beslutning om

- at videreudvikle rapporten om alternativer til DDT og at udbygge den med elementer om effektivitet på langt sigt og om omkostningseffektivitet
- at anmode sekretariatet om at arbejde tæt sammen med WHO om kapacitetsopbygning i u-landene og indsamling af data om DDT-anvendelsen
- at opfordre til at støtte forskning i sundheds- og miljømæssigt sikre alternativer til DDT, som er overkommelige i pris.

b) Reduktion eller eliminering af utilsigtede udslip af pop-stoffer

Partskonferencen drøftede vejledninger om identifikation og kvantificering af udslip af utilsigtede POP-biprodukter. Der eksisterer kun en vejledning for identifikation af kilder og kvantificering af udslip af dioxiner og furaner. Der er behov for, at der også udarbejdes en vejledning for hexachlorbenzen (HCB) og polychlorerede biphenyl (PCB), da dette område er mangelfuldt belyst.

Der blev truffet beslutning om

- at arbejde videre på den vejledning der er udarbejdet om identifikation og kvantificering af udslip af dioxiner og furaner (Standardized Toolkit), for at forbedre den på visse punkter, især vedrørende u-landenes udslip
- at opfordre parter og andre stater til også at måle udslip af HCB og PCB, og at videreformidle den indsamlede information til konventionens sekretariat.

c) Implementeringsplaner

Partskonferencen drøftede processen for revidering og opdatering af nationale implementeringsplaner, som alle parter skal udarbejde inden 2 år efter deres ratifikation af konventionen.

Der blev truffet beslutning om

- at vedtage en proces for gennemgang og opdatering af de nationale implementeringsplaner, som indebærer en konkret vurdering i hvert tilfælde. Vurderingen skal tage udgangspunkt i både eksterne og interne faktorer, herunder optagelse af nye stoffer samt andre væsentlige beslutninger under konventionen, samt ændringer i nationale prioriteter eller forhold
- at sekretariatet skal foretage en analyse af de nationale implementeringsplaner til brug for den næste partskonference.

d) Nye kemikalier til optagelse under konventionen

Parterne blandt EU-landene tilkendegav på partskonferencen, at følgende 3 nye stoffer vil blive nomineret til vurdering i konventionens vurderingskomité: Octabromodiphenyl ether, pentachlorobenzene og kortkædede klorparaffiner. Ingen andre parter nominerede nye stoffer.

e) Finansiell mekanisme

På den første partskonference blev det vedtaget, at den globale miljøfacilitet, GEF, indtil videre skulle være den finansielle mekanisme. Visse u-lande foretrak en separat finansiell mekanisme, idet de var bekymrede for, om kemikalierne ville blive tilstrækkeligt prioriteret i GEF. Denne Partskonference skulle derfor vurdere, om GEF fungerer godt som konventionens mekanisme, og dermed om GEF fortsat skal varetage denne rolle.

Vurderingen af GEF's indsats på POP-området var overvejende positiv, og GEF fortsætter indtil videre som konventionens finansielle mekanisme. I den vedtagne beslutning tilskyndes parter og andre stater til at bidrage til en succesfuld genopfyldning af GEF-fonden, som p.t. er under forhandling.

f) Effektivitetsvurdering af konventionen

Ifølge konventionen skal effektiviteten af konventionen vurderes første gang 4 år efter konventionens ikrafttrædelse og herefter løbende. Partskonferencen drøftede, hvordan effektiviteten af konventionen kan vurderes, herunder eventuelt via etableringen af et monitoringsystem.

Der blev truffet beslutning om

- at der nedsættes en teknisk arbejdsgruppe, som skal udarbejde forslag til en global monitoringsplan
- at iværksætte den globale monitoringsplan baseret på et sæt af kernerdata. Disse data kan eventuelt senere suppleres med andre data, alt efter hvilke behov der viser sig efter den første forsøgsperiode. Fremskridt med implementering af monitoringsplanen skal vurderes på næste partskonference
- at den første evaluering af konventionens effektivitet skal finde sted på den fjerde partskonference i 2009 på basis af en rapport, som sekretariatet skal udarbejde. Rapporten skal inddrage oplysninger fra den globale monitoringsplan, nationale rapporter og information fra en kommende ikke-overholdelsesmekanisme
- at invitere lande til at bidrage, bl.a. finansielt, til implementering af monitoringsplanen, primært for at støtte regioner og u-lande med manglende monitoringskapacitet.

g) Ikke-overholdelse af konventionen

Ifølge konventionens artikel 17 skal der "så snart det er praktisk muligt" efter dens ikrafttræden udarbejdes procedurer og institutionelle mekanismer med henblik på at sikre, at parterne overholder konventionens bestemmelser. På grund af manglende resultater på den første partskonference, blev det besluttet at afholde et særligt for-møde om sagen inden den anden partskonference.

Det forberedende møde blev fortrinsvis en udveksling af synspunkter, hvor der dog blev udtrykt vilje til kompromis på en række punkter, blandt andet vedrørende konsekvenser af manglende overholdelse. Det lykkedes ikke at komme i gang med egentlige forhandlinger. Videre forhandling er udskudt til endnu et forberedende møde inden næste konference, samt, hvilket er udtrykt eksplicit, videre forhandling med henblik på vedtagelse på selve partskonferencen.

h) Udnyttelse af synergier mellem 3 kemikalierelaterede konventioner

I henhold til beslutninger på henholdsvis Stockholmkonventionens første partskonference og Rotterdamkonventionens anden partskonference er der udarbejdet to studier om synergier mellem Stockholm, Rotterdam- og Baselkonventionen. I forlængelse heraf havde Stockholmkonventionens sekretariat foreslået 3 optioner for større eller mindre sammenlægning af konventionernes sekretariater, for at fremme synergier mellem de tre konventioner.

Der kunne ikke opnås enighed om nogen af de forslåede optioner. I stedet blev det, med udgangspunkt i et forslag fra EU, besluttet at igangsætte en proces, hvor de tre involverede konventioners partskonferencer nedsætter en arbejdsgruppe, bestående af 15 repræsentanter for hver konvention. Gruppen skal i givet fald arbejde på basis af foreliggende rapporter samt en yderligere rapport, som skal udarbejdes under præsidenterne for de 3 konventioner. Rapporten skal omfatte både strukturelle aspekter omkring sekretariaternes organisering samt indholdsmæssige aspekter, og skal redegøre for fordele og ulemper ved forskellige modeller. Denne proces skal dog godkendes på de to øvrige konventioners partskonferencer for at blive en realitet.

i) Teknisk assistance

Teknisk assistance viste sig at blive et dominerende emne på mødet, og den høje prioritering heraf fik som nævnt betydning for forhandlingerne på andre områder, bl.a. om en overholdelsesmekanisme. Teknisk assistance er altid højt prioriteret af u-lande og lande med overgangsøkonomier, men på denne konference skulle man drøfte etableringen af regionale og subregionale centre for kapacitetsopbygning og teknologioverførsel, og en række af især de sydamerikanske lande var fokuserede på dette, da de er opsat på at få centre placeret i deres lande. Fra I-landenes side var man fokuseret på at undgå, at disse centre kommer til at duplikere arbejdet på andre lignende centre, f.eks. centre under Baselkonventionen, samt at sikre, at det udførte arbejde på centrene er kvalificeret, effektivt og tilpasset de økonomiske rammer.

Der blev truffet beslutning om

- at der skal udarbejdes en rapport om de eksisterende erfaringer med teknisk assistance og teknologioverførsel, på basis af informationer fra parter og relevante organisationer
- at vedtage et kommissorium for regionale og subregionale centre, som stiller krav til tæt koordination med eksisterende arbejde på området på andre centre og under internationale organisationer m.v., for at undgå duplikering af indsats
- at stille krav til centrene om faglige kompetence og effektiv administration
- at stille krav til dokumentation og rapportering af arbejdet på centrene
- at centrene skal være ansvarlige overfor partskonferencen
- at aktiviteter der er konsistente med partskonferencens retningslinier til den finansielle mekanisme (GEF), kan finansieres af GEF
- at der jævnlige skal gennemføres ekstern evaluering af centrene finansielle forhold.